ART THESIS EXHIBITION

2

Rama IX Art Museum Foundation

POH-CHANG CAMPUS

B-(AT-1-0694
STV-0047-03-2002

Rama IX Art Museum Foundation

.พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จเยือนโรงเรียนเพาะช่าง

Rama IX Art Museum Foundation

สารอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
เนื่องในการจัดนิทรรศการศิลปนิพนธ์

ขอแสดงความยินดีที่วิทยาเขตเพาะช่างได้จัดงานนิทรรศการศิลปนิพนธ์ขึ้นในเดือนมีนาคม 2545 นี้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรมได้เสนอผลงานด้านศิลปนิพนธ์เพื่อเผยแพร่ผลงานการค้นคว้าวิจัยและการสร้างสรรค์งานด้านศิลปะในสาขาวิชาและรูปแบบต่างๆ สู่สาธารณชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่วงการศึกษาทางด้านศิลปะ และเป็นการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของวิทยาเขตและสถาบัน ออกสู่สาธารณชนได้อีกทางหนึ่งในวาระเดียวกันด้วย

ผมมีความเห็นว่า การที่วิทยาเขตเพาะช่างได้จัดนิทรรศการศิลปนิพนธ์ ซึ่งเป็นผลงานของนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ ในครั้งนี้เป็นวิธีการและทิศทางการเรียนการสอนที่ถูกต้องแล้ว ผลงานแต่ละชิ้นของนักศึกษาเป็นเครื่องยืนยันได้อย่างดีว่า การศึกษาทางด้านศิลปะในวิทยาเขตเพาะช่าง ซึ่งเป็นวิทยาเขตที่มีชื่อเสียงสูงสุดในด้านศิลปะมานาน เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ศึกษาเอง สามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีมาใช้ประโยชน์ได้จริงนักศึกษามีโอกาสได้ใช้แนวความคิดที่เป็นอิสระเป็นของตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละสาขาวิชาได้อย่างเต็มที่และมีอิสระซึ่งอาจจะแปลกแตกต่างจากการศึกษาในห้องเรียน แต่ก็ถือว่าเป็นจินตนาการของนักศึกษาที่ได้บรรจงถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ลงไป ให้ผู้ประสบพบเห็นมีอารมณ์หรือสะเทือนใจกับผลงานนั้นๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานด้านศิลปนิพนธ์นี้ เชื่อได้ว่าจะเป็นผลงานที่รวบรวมจากประสบการณ์ทั้งหมดของนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาจึงควรเป็นผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะอย่างแน่นอน

ขอแสดงความยินดีกับคณาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ทุกคน ขอให้การจัดนิทรรศการครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ และขอให้ภูมิใจว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์ศิลปะในหลายสาขาวิชาของวิทยาเขตเพาะช่าง และของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำยุทธ สงค์ธนาพิทักษ์)
อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

โครงการนิทรรศการศิลปนิพนธ์ ภาควิชาศิลปกรรม

ชื่อโครงการ

โครงการนิทรรศการศิลปนิพนธ์ ภาควิชาศิลปกรรม วิชาเอกจิตรกรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง

ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

1. อาจารย์ สันติ สายพุฒิกสิกร หัวหน้าคณะวิจิตรศิลป์
2. อาจารย์ ปัญญา เพ็ชรชู หัวหน้าสาขาวิชาจิตรกรรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ปัญญา เพ็ชรชู อาจารย์ที่ปรึกษา
2. อาจารย์ เรวดี ใจชุ่ม อาจารย์ที่ปรึกษา
3. อาจารย์ สมวงศ์ ทัพพรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา
4. อาจารย์ ศักดา ทิพย์วารี อาจารย์ที่ปรึกษา
5. อาจารย์ ทรงชัย บัวชุม อาจารย์ที่ปรึกษา
6. อาจารย์ ทวีศักดิ์ ศรีทองดี อาจารย์ที่ปรึกษา

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม ภาควิชาศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปรับใช้สังคม และหลักสูตรต่างๆ กำหนดให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาศิลปนิพนธ์ จะต้องจัดการจัดนิทรรศการศิลปนิพนธ์ครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักสูตรกำหนด จากเหตุผลดังกล่าว คณะศิลปกรรมจึงจัดทำโครงการศิลปนิพนธ์ สาขาวิชาจิตรกรรม ขึ้นเพื่อรับรองและสนับสนุนการศึกษาวิชาศิลปนิพนธ์ของนักศึกษาในหลักสูตรศิลปบัณฑิตดังกล่าว เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันนำไปสู่การรับใช้สังคมของบุคลากรในสายวิชาชีพศิลปกรรมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

Rama IX Art Museum Foundation

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการวางแผนแนวทางการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รู้จักภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ อย่างเป็นระบบ
2. เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้นำ มีความมั่นใจรับผิดชอบสังคมและหมู่คณะ
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปกรรม ที่มีรูปแบบหลากหลายออกสู่สาธารณชน
4. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียง คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางในสังคม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดทำโครงการและแผนงาน
2. กำหนดเวลาและสถานที่
3. กำหนดเชิญประธานเปิดงาน
4. จัดทำสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์
5. จัดทำสูจิบัตรและสิ่งพิมพ์อื่นๆ
6. รวบรวมผลงาน
7. ดำเนินการจัดนิทรรศการ
8. ประชุมสรุปและประเมินผล

ระยะเวลาการดำเนินงาน

ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2544 – 30 พฤษภาคม 2545

สถานที่จัดนิทรรศการ

หอศิลป์เพาะช่าง / หอศิลป์อาร์เตอลิเย

ระยะเวลาจัดแสดงผลงาน

หอศิลป์เพาะช่าง 22 มีนาคม – 2 เมษายน 2545

หอศิลป์อาร์เตอลิเย 10 – 30 พฤษภาคม 2545

งบประมาณ

- งบประมาณสนับสนุนจากคณะศิลปกรรม	7,000	บาท
- งบประมาณจากผู้สนับสนุนโครงการ	80,000	บาท
- ค่าจัดพิมพ์สูจิบัตร	120,000	บาท
- ค่าพิมพโปสเตอร์ บัตรเชิญ	10,000	บาท
- ค่าจัดทำป้ายโฆษณา	5,000	บาท
- ค่าพิธีการ	20,000	บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถจัดประสบการณ์ตรงในการทำงานจริงให้กับนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา
2. ช่วยส่งเสริมความมั่นใจและคุณลักษณะของการเป็นผู้นำทางศิลปะที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและหมู่คณะ
3. สาธารณะชน ได้รับรู้เกิดความเข้าใจความหลากหลายในผลงานด้านศิลปกรรม
4. ได้เผยแพร่ชื่อเสียงของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในหมู่คนทั่วไป

Rama IX Art Museum Foundation

วิชาวาดเขียน : หัวใจของการสร้างสรรค์

โดย รศ. วิโชค มุกดามณี

ในอดีตที่ผ่านมา เมื่อเราเป็นนักเรียนและเรียนวิชาศิลปะ ในตารางสอนเรียกวิชาที่เรียนว่าวิชาวาดเขียนซึ่งมีความหมายถึงการเรียนวาดภาพและระบายสีซึ่งจะวาดทุกๆอย่างที่ครูกำหนดเป็นโจทย์ให้เด็กๆ นักเรียนก็พากันไปวาดรูปตามครูสั่ง วิชาวาดเขียนในอดีตได้พัฒนาต่อกันมาเรื่อยๆ มาระยะหลังๆไม่ค่อยได้ใช้เรียกวิชาวาดเขียนกัน และเรียกเป็นวิชาศิลปะแทน

วิชาวาดเขียนนั้นมีความหมายรวมๆ ถึงการวาดลายเส้น การวาดภาพสี รวมทั้งการวาดภาพในแบบอื่นๆ ที่ครูให้โจทย์ในบทเรียน แต่ความหมายการวาดเขียนที่ผมลองประมวลดูนั้นมีความหมายไปได้หลายๆ อย่างที่น่าสนใจ

เมื่อเราเป็นเด็ก เราจะวาดภาพไปตามแต่ใจปรารถนา และในวิชาวาดเขียนเด็กจะจินตนาการด้วยความบริสุทธิ์ใจ ในขั้นการวาดแสดงเป็นภาพง่ายๆ ระยะต้น เด็กไม่ค่อยนึกถึงสิ่งที่ตัวเองวาดนักมักจะวาดในสิ่งที่ตัวเองพอใจ คือพอใจอย่างไร ก็วาดอย่างนั้น ตัวอย่างเช่นการวาดขีดเขียน เส้นเป็นรูปร่างๆ รอบๆ รูป ซึ่งดูแล้วคล้ายควันไฟ หากแต่เป็นการตกแต่งลายเส้นคดเคี้ยวเหล่านี้ เพื่อให้แลดูเหมือนกับว่ารูปบ้านลอยอยู่ในอากาศ

เมื่อเด็กเริ่มวาดรูปคนเป็นครั้งแรก จะรู้สึกแปลกในสายตาผู้ใหญ่ ส่วนของลำตัวจะกลมๆคล้ายลูกบอล ส่วนแขนอ้วนยื่นออกมาจากลำตัว เมื่อเด็กวาดรูปเหล่านี้เด็กไม่ได้ระวังและสำนึกกับรูปที่ตัวเองวาดว่าเป็นรูปคนหรือเปล่า แต่เป็นการแสดงความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ซึ่งความจริงอาจเป็นรูปสัตว์ก็ได้ ถ้าผู้ใหญ่ดู เพราะบางที หูก็ไปอยู่บนหัว ทำนองเดียวกันเวลาเด็กวาดรูปตึก รูปบ้าน ก็จะดูแปลกออกไป เด็กอาจวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือหลายเหลี่ยม เด็กไม่ได้วาดสิ่งต่างๆ ตามลักษณะที่เขามองเห็นหากแต่ว่าจะเขียนไปในแบบที่เขาเรียนรู้ในเรื่องความคิดทางศิลปะของเด็กนี้ เด็กนี้จะมีแนว อย่างไรนั้นขึ้นจากการถ่ายทอดจากผู้ใหญ่ อาจเป็นปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ ครูที่ปรึกษาทางด้านนี้ ครูที่พยายามให้เด็กวาดภาพของจริง ให้เหมือนของจริงไม่มีประโยชน์อะไร กลับจะก่อให้เกิดความคับค่องใจ ลังเลใจขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ยิ่งถ้าถูกผู้ใหญ่ตำหนิด้วยแล้วจะทำให้เกิดภาวะถดถอย ผลที่เกิดจะทำให้เด็กอึดอัด ไม่เกิดความภาคภูมิใจทั้งนี้เพราะความขื่นขม ความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามในทางจิตใจ อันเป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์นั้นมีทั้งทางบวกและ

ทางลบ ถ้ามีคุณธรรมของการสรางสรรค์ก็จะทำให้เกิดผลงานในทางที่ดีงามตามสังคมกำหนด

ขณะเดียวกันเด็กที่ถูกทอดทิ้งตามลำพัง ในสิ่งที่ตัวอยากวาดกลับได้สั่งสมความรู้ ได้ก้าวไปสู่ความรู้ขั้นสูงสุดของงานทางศิลปะด้วยตนเอง และจากจุดนั้น เด็กจะสามารถก้าวไปสู่ศิลปินผู้เป็นอัจฉริยะไม่เหลิงทนงตน เพราะเด็กเรียนด้วยตนเอง อย่างไรก็ดีเด็กที่หมดความสนใจในงานขีดเขียนวาดภาพ, ภายหลังเข้าโรงเรียนใน 2-3 ปีแรก ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กพวกนี้ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเป็นอิสระนั่นเอง[1]

ดังนั้นการวาดเขียน หรือการวาดภาพน่าจะมีความหมายตรงกับคำว่า "Drawing" ในภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

ความจริงแล้ว การวาดภาพเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีประวัติอันยาวนานและค่อนข้างจะซับซ้อน เป็นพฤติการรมที่มีรากฐานที่มาและแรงจูงใจในเชิงจิตรวิทยา จะสังเกตุเห็นได้ว่าเด็กเล็กๆ จะเริ่มวาดภาพด้วยการใช้เส้น แสดงถึงสิ่งที่เขาเห็น สิ่งที่เขาประทับใจ รวมทั้งจินตนาการและความรู้สึกของเขาที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่อบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปโดยบริสุทธิ์ใจ รูปแบบของการวาดภาพหรือการเขียนภาพของเด็กจะมีลักษณะเป็นนามธรรม คือแสดงออกด้วยเส้นขีดไปมาไม่เป็นรูปทรงที่แน่นอนก่อน หลังจากนั้นจะค่อยๆ วิวัฒนาการเป็นรูปธรรม เผยให้เห็นถึงรูปทรงของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเป็นภาพบอกเล่าเรื่องราวให้เห็นและเป็นที่เข้าใจได้ในระยะต่อมา มนุษย์ทุกคนไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ จะมีการขีดเขียนในลักษณะที่แตกต่างกันไปเช่น บางคนในขณะที่กำลังพูดโทรศัพท์อยู่นั้นมือจะขีดเขียนไปมาเกิดเป็นรูปทรง เป็นภาพต่างๆ ขึ้นโดยมิตั้งใจ บางคนก็อาจจะวาดภาพ เขียนภาพเพียงเพื่อระบายความคิดความรู้สึกบางอย่าง บางรายก็อาจจะเขียนภาพเพื่อเป็นการบันทึกเหตุการณ์เรื่องราว และสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคม

วัฒนธรรมซึ่งรูปแบบนั้นเป็นไปได้ทั้งรูปธรรม กึ่งนามธรรม และนามธรรม สำหรับศิลปินนั้นย่อมเป็นที่แน่นอนว่าการวาดภาพหรือการเขียนภาพไม่ว่าจะมีที่มาจากความคิด จินตนาการ ความฝันหรือความรู้สึกก็ตามล้วนแล้วแต่จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และทักษะด้วยกันทั้งสิ้น การวาดภาพ (Drawing) คือหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปะประเภททัศนศิลป์ทั้งสิ้น ส่วนกรรมวิธีเทคนิคหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้นั้นขึ้นอยู่กับความคิดและความต้องการของศิลปินเอง[2]

[1] ประภัสร นิยมธรรม, ศิลปะของเด็กเชิงจิตวิทยา (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภา) 2523, หน้า 3.

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร รอดบุญ, บทความเรื่องวาดภาพร่วมสมัยในสูจิบัตรการแสดงงาน "Multiple Drawing" (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ฟ จำกัด) 2535.

Rama IX Art Museum Foundation

มยุรฉัตร
มานิตย์ ภู่อารีย์
เกรยองบนกระดาษ
55.5 x 97 ซม., พ.ศ. 2502
สมบัติของศิลปิน

และในนิยามพจนานุกรมศิลป์ศิลปะอังกฤษไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายคำว่า Drawing ไว้อยู่ 2 ความหมายด้วยกันคือ

1.ภาพวาดเส้น ภาพซึ่งวาดเป็นเส้น อาจมีความสมบูรณ์ในตัวเองหรืออาจจะเป็นเพียงเส้นร่างก็ได้และ อาจแต่งเติมด้วยสีเพื่อสร้าง แสง เงาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น การสร้างด้วยวิธีนี้ให้ผลหลายลักษณะตามแต่เจตนาของจิตรกรหรือจุดประสงค์ที่จะนำไปใช้ เช่น การวาดด้วยดินสอ หรือการวาดด้วยถ่านแท่ง การวาดด้วยปากกามักจะให้ผลทางลายเส้นที่แข็งแรงและชัดมากกว่าวาดด้วยภู่กันหรือ ชอล์กซึ่งให้ผลไปในลักษณะนุ่มนวล

2.การวาดเส้น ศิลปะการสร้างภาพซึ่งวาดเป็นเส้นโดยใช้อุปกรณ์ เช่นดินสอ ปากกา ถ่านแท่ง ภาพวาดเส้นนี้อาจมีความสมบูรณ์ในตัว หรืออาจเป็นเพียงเส้นร่างก็ได้ และอาจแต่งเติมด้วยสี เพื่อสร้างแสงเงาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น[3]

ศาสตราจารย์กำจร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวถึงความหมายคำว่า Drawing ไว้ว่า

ความจริงงานและการวาดเส้นนี้ อาจมีความสำคัญอันยิ่งใหญ่ที่ผู้ปฏิบัติงานศิลปะทุกคนสำนึกอุปมาอุปมัยดุจดังตัวอักษรที่วางเรียงรายอยู่บนกระดาษ เมื่อผสมผสานเข้ากับจินตนาการของกวีได้จัดเรียงถ้อยคำ ผูกอักษรนานาเหล่านั้นให้เป็นไปตามความต้องการของตน การจัดการเรื่องต้นนี้เปรียบได้ดังการวาดเส้นของจิตรกรและประติมากร

"สรรพสิ่งทั้งหลายที่งอกงามเจริญเติบโต ได้ย่อมไร้ระเบียบก่อน งาน Drawing ที่ดูไม่เรียบร้อยแต่แสดงคุณค่าของความคิดเห็นที่ฉับไวและสดใสของศิลปะ..." ลีโอนาโด ดาวินชี่ มหาศิลปินของโลกเคยกล่าวไว้นานแล้ว ปาโบล ปิกาสโซ่ได้ให้ความเห็นทำนองเดียวกันว่า "งาน Drawing ก็คือต้นฉบับร่างของกวีที่เต็มไปด้วยพลัง ก่อนที่มันจะถูกสลายไปด้วยการเกลาและแก้ไข..."

ว่าไปแล้ว งาน Drawing เกิดขึ้นจากอุปกรณ์ไม่ยุ่งยาก เพียงแต่มีแท่งวัสดุปลายแหลมอาจเป็นดินสอ ปากกา ชอล์ก ถ่านแท่ง หรือแม้กระทั่งกิ่งไม้ โดยใช้ลากบนพื้นแผ่นภาพ ไม่ว่าจะเป็นกระดาษ กระดาน ไม้ หิน หรือพื้นทรายเพียงวัสดุอุปกรณ์เท่านี้ก็สามารถสร้างสรรค์งานอันยิ่งใหญ่ได้

มนุษย์น่าจะรู้วิธีการสื่อสารระหว่างกันและกันด้วยการใช้งานวาดเส้นก่อนที่จะพูดภาษาเป็น อีกทั้งยังคงเป็นการสื่อถ่ายทอดที่ยังคงประสิทธิภาพสูง ในสมัยปัจจุบันระหว่างผู้คนต่างภาษาพูดสนทนากันไม่รู้เรื่อง แต่เขายังสามารถถ่ายทอดความต้องการซึ่งกันและกันได้ด้วยงาน Drawing นี่เอง

[3] พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.

Rama IX Art Museum Foundation

พลังจักรวาล
จิตรกรรมดินสอสีบนกระดาษ
108 x 77.5 ซม., พ.ศ. 2543
สมบัติของศิลปิน

กล่าวโดยสรุปงาน Drawing คือสื่อสารสากลที่เก่าแก่มาแต่โบราณกาลและยังคงใหม่อยู่ในปัจจุบันและอนาคต[4]

ดังนั้นถ้าจะประมวล การวาดเขียนที่กล่าวมาเพื่อเป็นข้อมูล สำหรับการกำจัดคำและความหมายให้กว้างขึ้น วิชาวาดเขียนซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า (Drawing) ก็คือ ส่วนหนึ่งของการวาดภาพเบื้องต้นที่มีเทคนิควิธีการหลากหลายนำการวาดด้วยดินสอ ปากกา ถ่านแท่ง ชอล์ก การใช้สีมาวาด หรือการใช้วัสดุอื่นอย่างอิสระแผ่นพื้นผิวที่รองรับการวาดน่าจะอยู่ที่ความเหมาะสมของวัสดุและเทคนิคที่จะนำมาวาด

ในการสร้างสรรค์ศิลปะระดับสูง การวาดเขียน (Drawing) เพื่อค้นหาแนวความคิดในการสร้างก็จะเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ศิลปินแต่ละคนต่างมีแนวทางในการสร้างสรรค์แตกต่างกัน บ้างก็ทำเป็น 2 มิติ , 3 มิติ หรือมีการประกอบสื่อวัสดุในแนวศิลปะแบบจัดวาง (Installation) หรือการประกอบสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Multimedia-Media Art) ก็ด้วยมีกระบวนการของการวาดเขียนให้ภาพที่เป็น Image ในใจเกิดขึ้นมาก่อน หลังจากนั้นจึงจะได้พัฒนาให้ผลงานก้าวหน้าไปสู่จุดประสงค์ที่ด้วยการต่อไป แต่ก็มีศิลปินบางคนใช้การวาดเขียน (Drawing) ของตนเองเสนอเป็นงานที่สำเร็จสมบูรณ์ได้เช่นกัน

Rama IX Art Museum Foundation

โดยทัศนะส่วนตัวของผม อยากเสนอให้ผู้ที่กำลังศึกษาศิลปะ ใช้เวลาในการวาดเขียน (Drawing) ให้มากยิ่งขึ้น และหากให้ความสำคัญต่อการวาดภาพในลักษณะที่กล่าวมานี้ ผลสำเร็จในงานที่ต้องการจะเกิดขึ้นตามจุดประสงค์ ผมเคยพบกับศิลปินไทย ชื่อ สุองค์ ย่างเจริญ เป็นศิษย์เก่าเพาะช่าง และไปใช้ชีวิตอยู่ในสหรัฐอเมริกา เขากล่าวถึงการทำงาน Drawing ว่าเปรียบเหมือนการอบอุ่นร่างกายของเราให้พร้อมสำหรับการสร้างสรรค์ ถ้าหากนักกีฬาทำร่างกายให้อบอุ่นก่อนกีฬา ศิลปินก็คงเป็นเช่นนักกีฬาที่ต้องทำจิตใจของตัวเองให้พร้อมด้วย และถ้าหากทำได้เหมือนการสวดมนต์ไหว้พระทุกเช้า และก่อนเข้านอน Drawing ก็จะรวมตัวกับจิตใจและเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำเสนองานสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์และมีคุณค่าในที่สุดได้

---

[4] ศาสตราจารย์กำจร สุนพงษ์ศรี, บทความเสี้ยวหนึ่งแห่งวัฒนธรรมไทย ในสูจิบัตร "Multiple Drawing" (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ฟ จำกัด) พ.ศ.2535.

โดย อาจารย์จุพาทิตย์ ทองรุ่งโรจน์

เรากำลังอยู่ในห้วงแห่งการหมุนของกาลเวลา พูดให้เป็นสากลก็คือ อยู่ในศตวรรษที่ 21 ทุกสิ่งทุกอย่างเคลื่อนตัวไปข้างหน้า โลกกำลังจะเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ปรัชญาแนวคิดการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ การแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรเพื่อบริโภคและดำรงชีวิต รูปแบบแนวคิดของงานศิลปะ ทั้งหลายเหล่านี้คือวิถีแห่งโลกและจักรวาล

การค้นพบวิทยาการใหม่ๆ ในความเจริญแบบก้าวกระโดดในทางวิทยาศาสตร์นั้น ก่อให้เกิดผลดีตอบสนองความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างถูกผลิตและสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองทางร่างกายเพื่อการมีชีวิตอยู่นั่นเอง ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าสมัยคือความเจริญทางวัตถุ ทุกคนรับรู้และสัมผัสกับสิ่งเหล่านี้ได้ในยุคของโลกไร้พรมแดนเช่นนี้ ศิลปะซึ่งเป็นสิ่งสนองคุณค่าทางจิตใจต่อชีวิตมนุษย์ ก็ย่อมปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่า ได้เจริญควบคู่ไปพร้อมกับความเจริญทางเทคโนโลยีและสภาพสังคมตามยุคสมัย

มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ เราจึงเห็นผลงานแปลกแตกต่างกันไปตามยุคสมัย แต่ถึงแม้จะอยู่ในสมัยเดียวกันก็ยังมีความแตกต่างซ่อนอยู่อย่างเห็นได้ชัดเจนคือ ความเป็นตะวันออกและตะวันตก แน่นอนว่าความแตกต่างในงานศิลปะนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อทางศาสนาและ ปรัชญาสภาพสิ่งแวดล้อมดินฟ้าอากาศนอกเหนือไปจากความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม

ที่กล่าวมาอาจจะเห็นภาพที่ชัดเจนในอดีต แต่ปัจจุบันกระแสธารแห่งความเจริญทางเทคโนโลยีเชื่อมโลกให้เป็นหนึ่งเดียว ปรากฏการณ์ใดที่เกิดขึ้นในซีกโลกหนึ่ง เป็นที่รับรู้ได้ในอีกซีกโลกหนึ่งในเวลาเดียวกัน พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกในงานศิลปะคงไม่แตกต่างห่างกันเท่าใดนัก

หากเราเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาก็คงพอจะมองเห็นว่า ศิลปทางตะวันตกนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่ยุคกรีกแล้ว มีแนวคิดและความเชื่อในเทพเจ้า ประติมากรรมกรีกแสดงคติในความงามสูงสุดคือเรือนร่างของมนุษย์ ผ่านมาในยุคฟื้นฟูในศตวรรษที่ 15 ศิลปะถ่ายทอดความงามด้วยเทคนิคสีบนพื้นไม้ บนผ้าใบ บนผนัง บนผนังปูนเปียก ในเรื่องราวความเชื่อทางศาสนา โดยการอุปการะศิลปินของผู้เป็นใหญ่ทางศาสนจักร พอมองเห็นได้ว่าศิลปะมีเส้นทางที่ถูกกำหนดขึ้น แต่ก็ด้วยความศรัทธาของศิลปินด้วยเช่นกัน ต่อจากนั้นก็เคลื่อนสู่ความอลังการ ฟุ่มเฟือยจนล้นเหลือในความงามของศิลปะของยุคบาโรก และโรโกโก

โฉมหน้าศิลปะเริ่มสั่นสะเทือนด้วยรูปแบบ และเนื้อหาในยุคอิมเพรสชั่นนิสม์ ที่เปลี่ยนไปในยุคก่อน จากที่เคยยึดถือกันมาตั้งยุคฟื้นฟูศิลปะที่มีรูปแบบที่ยึดถือในความเหมือนจริง ถูกต้องแบบเชิงวิทยาการทั้งในเรื่องรูปทรง พื้นที่ว่างรวมถึงการจัดองค์ประกอบภาพ การค้นพบประกายของสีตามหลักการสเปกตรัม ประกอบกับความเจริญของเทคโนโลยีการผลิตสีนำมันขึ้นมาใช้ ทำให้ศิลปินกล้าทดลองและกระหายที่จะฉีกหนีไปสู่รูปแบบใหม่ในการสร้างสรรค์งานศิลปะพวกเขาปฏิเสธการแสดงเรื่องราวเนื้อหาทางศาสนา หันไปถ่ายทอดความประทับใจในความงามของผู้คนกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติชีวิตประจำวัน ปฏิเสธการปักหลักทำงานในสตูดิโอออกไปเขียนรูปภายนอก สัมผัสบรรยากาศกับสีตามที่ตาเห็นจริง ปฏิเสธการใช้สีโดยรวมแบบโทนนำวัตาล ไปสนุกสนานอิ่มเอมกับประกายของสีต่างๆที่สะท้อนเข้าหากัน โฉมหน้าของศิลปะยุคนี้เมื่อเริ่มแรกได้ก่อให้เกิดความกังขาแก่ผู้คนมากทีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ติดยึดในอนุรักษ์นิยม อย่างไรก็ตามตั้งแต่ยุคฟื้นฟูเรื่อยมาจนถึงอิมเพรสชั่นนิสม์ ศิลปะยังคงมีเรื่องราวรูปแบบ เนื้อหาที่ดูแล้วเข้าใจง่าย สัมผัสรับรู้ความงามได้ง่ายไม่สลับซับซ้อน แต่หลังจากที่ยุโรปอิ่มเอมอยู่กับคุณค่าทางศิลปะที่กล่าวมานี้นับหลายศตวรรษ ศิลปินก็ได้ก้าวเดินในเส้นทางทั้งความอิสระในการแสดงออก ปรัชญาแนวคิดใหม่ เช่นคิวบิสม์ใช้เส้นหักรูปทรงให้ง่ายเข้าเป็นเหลี่ยมลูกบาศก์ หรือศิลปะที่แสดงคุณค่าของการแสดงออกด้วยความรุนแรงกระชากกระชั้นของฝีแปรง และสีฉูดฉาดตามความรู้สึกของศิลปินในงานศิลปะยุคเอ็กซ์เพรสชั่นนิสม์ ทั้งคิวบิสและเอ็กเพรสชั่นนิสม์ ได้ละเลยการถ่ายทอดความเป็นจริงของรูปทรง นำหนัก แสงเงา ละเลยความงามพอดีในการใช้สี แต่ได้แฝงความคิดหรือคุณค่าทางเทคนิคเข้าไปแทน ปรากฏชัดเจนในงานแบบเซอร์เรียลลิสม์ที่เสนอแนวคิด เรื่องราวแบบเหนือความจริงแสดงรูปทรงซ่อนความนัยแบบสัญลักษณ์เก็บรายละเอียดทุกส่วนด้วยเทคนิคที่เจนจัดพร้อมกับจัดองค์ประกอบด้วยรูปทรง และพื้นที่ว่างโน้มน้าวความรู้สึกเข้าไปอยู่ในอีกโลกหนึ่ง จากซ่อนความหมายในแนวคิด ศิลปะได้เปิดทางให้ผู้ชมก้าวเข้าไปอยู่ในงานศิลปะด้วยจินตนาการของตนเองหากแต่กำหนดนัยโดยศิลปินในศิลปะแบบนามธรรมบางครั้งศิลปินได้ปล่อยให้ผู้ชมกำหนดเรื่องราวตามจินตนาการของตนเองด้วยภาพที่ไม่มีชื่อภาพ

Modernism ศิลปะสมัยใหม่ได้เผยโฉมขึ้นในยุโรปนับตั้งแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 มีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆในหลายรูปลักษณ์ ศิลปินผ่านประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์สืบทอดความคิดก้าวหน้าเชื่อมต่อยุคสมัย ในปัจจุบันกำลังแผ่ขยายในอเมริกา ด้วยความอิสระไร้ขอบเขตในรูปแบบ เทคนิควิธีการรวมทั้งแนวคิดจินตนาการ โดยรวมแล้วคุณค่าในงานศิลปะจะอยู่ที่แนวคิดเป็นสำคัญกว่าผลทางด้านรูปทรง

งานศิลปะของชาวตะวันตกเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของวัฒนธรรมการดำรงชีวิต ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและประสบการณ์ทางศิลปะจึงมีความแปลกใหม่ก้าวหน้า มีลักษณะพิเศษ ในทำนองเดียวประชาชน หรือผู้ชมก็รับรู้ชื่นชมรู้สึกได้เช่นกันอิทธิพลทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้แผ่ขยายครอบคลุมโลก ชาวตะวันออกได้พยายามดิ้นรนที่จะรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมของตนไว้ เพื่อต่อต้านอิทธิพลทางศิลปะตะวันตกซึ่งไม่คำนึงผลทางด้านวัตถุนิยมอันเกิดจากวิทยาศาสตร์สมัยใหม่และยังรักษาคุณค่าทางจิตใจไว้อยู่เสมอ อย่างไรก็ตามศิลปะตะวันตกก็แผ่อิทธิพลแทรกซึมเอาตะวันออกเข้าไปอยู่ในกระแสเดียวกันแต่หากมองด้วยความเข้าใจก็จะพบว่ามันเป็นเพียงความสัมพันธ์ของศิลปะทั้งสองฝั่ง ซึ่งเมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านมาศิลปะตะวันออกก็เริ่มมีอิทธิพลต่อทางตะวันตกมาแล้วเช่นกัน

พอมาถึงตรงนี้เราคงมีคำถามในใจว่า เราจะทำงานศิลปะไปในแนวใดจึงจะเรียกได้ว่าไม่ได้เดินตามแนวตะวันตก คำตอบคงมีไม่มากนักและหนึ่งในนั้นก็คือ

หากมุ่งหวังจะเป็นเช่นไรก็จงทำในแนวทางนั้นเถิด ตั้งแนวคิดให้สัมพันธ์กับความรู้สึกทางใจ รวบรวมพลังกับสติทำให้ถึงกับที่คิด มีสมาธิแน่วแน่ ที่สำคัญต้องรู้สึกกับงานที่ทำ

ท่านศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เคยกล่าวไว้ว่า งานศิลปกรรมชิ้นใดก็ตามที่มีคุณค่าจะไม่ขึ้นอยู่กับการเวลา ประเทศชาติหรือวัตถุที่สร้างเลย เพราะงานนั้นมีชีวิตจิตใจตลอดกาล

ให้ระลึกเสมอว่าเรากำลังอยู่บนโลกที่กำลังหมุนตามกาลเวลาในห้วงจักรวาล ตัดขอบเขตกำแพงแห่งความกังวลออกไป เราก็จะทำงานศิลปะได้อย่างมีความสุข

จุฬาทิตย์ ทองรุ่งโรจน์

Rama IX Art Museum Foundation

ART THESIS

ART THESIS

2

Rama IX Art Museum Foundation

นิทรรศการศิลปนิพนธ์ นักศึกษา คณะศิลปกรรม วิชาเอกจิตรกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง
ณ หอศิลป์ เพาะช่าง วันที่ 22 มีนาคม - 2 เมษายน 2545
ณ หอศิลป์ อาเตอร์ลิเย วันที่ 10 - 30 พฤษภาคม 2545

Art Thesis by Department of Fine Art Faculty of Rajamangala Institute of Technology Poh-Chang campus
at Pohchang Art Gallery 22 March - 2 April 2002
at Atelier Art Gallery 10 - 30 May 2002

กิจติพงษ์ โชคชัยสุริยา "พราง" สีน้ำมัน

Kittiphong Shokchaisuriya "Illusive Dimention of Human Condition" Oil on Canvas.